

ANLEGG-
VETERANEN

Scania Vabis

Etter at bilen ble restaurert og pusset opp, brukte Ivar Holt den noe på sitt eget småbruk. (Foto: privat)

fra Stange

En godt vedlikeholdt Scania Vabis fra 1967 har blitt brukt til veibygging og veivedlikehold i Hamar- og Stangedistriktet. Nå står den utstilt på Norsk Vegmuseum.

TEKST: STEINAR STEINKOPF SUND

Bilen er en tippvogn med seks hjul og bakhjulsdrift av typen Scania Vabis L36 som ble kjøpt inn ny av Nikolai Holt fra Stange i Hedmark i 1967. Nikolai Holt er død, men sønnen Ivar husker godt det gamle klenodiet som bare har hatt en eier.

- Dette var levebrødet til faren min. Han brukte den til veibygging og veivedlikehold stort sett hele tiden, forteller han.

De første årene var det også behov for transport fra gårdsbrukene i distriktet og han ble leid inn til

kjøring av korn og poteter om høsten. Det kunne det bli mye av i en tid der traktorer ikke var så vanlige som i dag. Holt forteller at bilen var utstyrt med spesielle kroker under, slik at det var mulig å trekke redskap med den. Faren hans brukte den ganske mye til å trekke veiskraper med.

- Han kjørte også mye oljegrus med den. Det var en rimeligere løsning enn asfalt og var mye brukt på bygdeveier i Stange, forteller han.

Bilen ble blant annet brukt under byggingen av veien fra Vallset til Kongs-

vinger ved Statens Vegvesen. Der gikk den i transport. Holt tror det første veidekket på den veien var oljegrus.

Restaurert som ny

Ivar Holt overtok bilen i 1991, nesten 25 år etter at faren kjøpte den ny. Da ble den pusset opp og restaurert helt fra bunnen av.

- Jeg pusset den opp og bygde den opp igjen akkurat slik den var. Jeg fjernet rust og skiftet hele lasteplanet. Det bar preg av lang tids bruk på anlegg og mye kjøring på salte veier, forteller han. ➔

Lasting av korn på slutten av 80 tallet. (Foto: privat)

I dag står bilen på Norsk Vegmuseum utenfor Lillehammer. (Foto: Mass Haugen/NVM)

Ellers var bilen i bra stand da han fikk den. Clutchen har fortsatt aldri blitt skiftet og vitner om at bilen har blitt pent kjørt. Bilen kostet kr 90 000 ny og på den tiden var det en betydelig investering og folk hadde ikke råd til mer enn nødvendig. Derfor ble den tatt godt vare på.

- Det var veldig lite rot med den. Han hadde den kun på service, men det var aldri noe som feilte den, forteller Holt.

Holt forteller at bilen ble levert fra Hedmark Diesel. Det var en ny avdeling som ble startet i 1966 eller 1967.

- Dette var en av bilene som ble levert samme året og en av

de første Scania-ene som ble levert fra Hamar, forteller han.

Etter at han overtok den og fikk satt den i stand, var den i mindre bruk. Han brukte den noe på småbruket sitt til småkjøring..

- Jeg kjørte litt korn med den, men den var jo ikke i fast bruk lenger, sier han.

40 år senere, i 2007, ble Holt invitert på jubileumsfeiring med bilen. Scania-anlegget på Hamar bestod og han møtte opp med bilen ferdig restaurert og helt strøken.

- Ti år senere var det ny fest, men da hadde jeg jo gitt bort bilen, så da måtte de henvende seg til Norsk Vegmuseum, legger han til.

Vannkjøring og grøfterensk

Ifølge Norsk Vegmuseum ble bilen bygd av Scania-Vabis i Södertälje i Sverige og fikk montert tipp med ramme i Halden. Det ble dessuten bygd plan i treverk med stålplate før den ble levert. Bilen ble brukt som leievogn av både Stange

kommune og av vegvesenet i forbindelse med vegvedlikehold fram til rundt 1982. Den ble brukt til både grøfterensk, strøing, trekking av vegskrape og støvdemping med klorkalsium. I flere år var bilen i bruk i forbindelse med byggingen av ny vei mellom Stange og Odal. På kveldstid fram til midten på 70-tallet ble bilen også brukt til vannkjøring i kommunen. Vannforsyningen i Stange kommune var ikke ferdig utbygd i utkantområdene på den tiden og etter endt arbeidsdag, ble en 4000 liters vanntank heist opp på bilen med talje og kveldene ble benyttet til vannkjøring til lokale privat- hus samt gårdsbruk som ikke hadde kommunal vannforsyning. Bilen ble gitt som gave til Norsk Vegmuseum i oktober 2015.

Scania-Vabis L36 var i sin tid regnet som en mellomstor lastebil. Den ble produsert i årene 1964 til 1968 i et totalt antall av 3507 eksemplarer. ●

Ivar Holt bygde nytt lasteplan på bilen da han overtok den. Det gamle bar preg av lang tids bruk på anlegg. (Foto: Mass Haugen/NVM)